

Fulger

George Coșbuc

Feciorul lui Crai-Negru cu drag ascultă sfatul
Tătâne-său și pleacă la Volbură-mpăratul,
Să ceară de soție pe Salba. Dragul meu
Blând Volbură vorbește cunosc în tine eu
Pe omul bun și vrednic! Ci-ți dau trei lucruri ție,
Pe cari de le vei face, tu vei primi soție
Pe Salba și, ca zestre, deplină țara mea!
Te cugetă dar, Fulger, și, dacă-ți va plăcea
Copila, dă-mi cuvântul că stai la toate gata!

La fată merge Fulger în turn; și-i place fata,
Căci n-a văzut pe lume nimica mai frumos
Ca Salba. Ea roșește și pleacă ochii-n jos,
Când Fulger îi dă vorba, că dânsul o pețește;
Și tot mai mult obrazul copilei se-nroșește,
Pre când zicea: Tot pasul, p-al casei noastre prag,
Să-ți fie pas de aur! Tu-mi ești atât de drag
Și-a ta voi fi eu, Fulger, căci mult de tine-mi place!
Tu mergi acum la tata și-i spune, că vei face
Trei lucruri, vitejește, precum le va dori
Să nu te temi de vorba lui Volbură: vor fi
Trei lucruri mari, pe care le caută-mpăratul,
Dar vino tu la mine, căci da-ți voi ție sfatul,
Cum ai să faci acele trei lucruri! A-nturnat
La Volbură-apoi Fulger și-a spus că-i aplecat
Să facă-acele lucruri. Cu drag atunci se duce
La masă-i împăratul; din masă, ce străluce
D-arginturi și-adamante, pahar de aur ia
Și-l dă vorbind lui Fulger: Din veci dorința mea
A fost măcar o dată să-mi fac voios palatul
Cu apă din fântâna lui Negură-mpăratul!
Așa-nțeleg din oameni, că-n țara lui Amurg
Sunt șapte fântânele și toate șapte curg
La Negură-n palaturi; aceste fântânele
Port apă fărmeacă, căci cel ce bea din ele
E sănătos de-a pururi și vesel e mereu.
De mult doresc din apa lui Negură să beau,
Dar n-a fost nici un modru, căci la fântâni stau pază
Trei taberi pânditoare și rar voinic cutează
Să fure strop de apă, prin vorbe viclenești,
Dar tu, iubite Fulger, pe Salba de-o dorești,
Gătește-te și-aleargă! Încalecă-ți fugarul
Și-mi fă dară pe voie! Blând Fulger ia paharul

Și iese din palută; când nimeni n-a zărit,
Se suie-n turn la Salba și tot i-a povestit,
Cum Volbură departe la Negură-l trimite.
Și când aude fata, din lăzi întraurite
A scos năframa dalbă, pe margine cu flori,
Și dându-o lui Fulger i-a zis: Pentru feciori
Țin fetele de-a pururi inel și năfrămuță!
Dar fii cuminte, Fulger, căci Negură nu cruță
Pe nici un om trece peste granițele lui:
Tu însă năfrămuța pe inimă s-o pui
Și s-o săruți pe margini cu drag în patru rânduri
Și-atunci vei pute face tot ceea ce-ți stă-n gânduri,
Căci nevăzut ești, Fulger, de ochi lumești atunci.
Cu-acest sfat zboară Fulger trei coaste și trei lunci,
Trei țări în tot de-a lungul, trei țări în tot de-a latul,
Și ajunge-n pace-n țara lui Negură-mpăratul.
Iar când a fost aproape de curți, încetinel
Pe sân a pus odorul și-n patru colțuri el
Sărută năfrămuța, și-atunci simți pe tample
Foc nobil: la fântână se duce și, cum umple
Paharul său de apă, trei taberi îl pândeau,
Dar nici un om din taberi cu ochii nu-l vedea,
El fură și se-ntoarce; fugea fugaru-n fugă,
Cât pare că din frâie vrea suflet să mai sugă,
Și-n zori de zi s-oprește la Volbură-n palat.
Și s-au mirat curtenii și lumea s-a mirat
De Fulger, care-aduce pahar cu stropi de apă,
Căci toți ziceau că dânsul nici mort măcar nu scapă
De Negură, de domnul din țara lui Amurg.
Iar Volbură surâde; din genele lui curg
Doi picuri; el pe Fulger cu drag îl ia de mână
Și-apoi l-a dus la Salba și-a zis: Nădejde-ngână
Slăbita mea putere și-s plin de fericiri,
Când Domnul logodește speranțele de miri!
Și strânge-n braț pe Fulger, pe Salba-n braț o strânge,
Pre când de bucurie duios copila plânge
Și-aruncă ochi de dragoste la Fulger pe furiș.
Au mers apoi în casă și toți au fost deschiși
Și veseli, ca la nuntă; a fost o veselie,
Cum datina-i de-a pururi pe la-mpărați să fie.
Iar când, în zi de-a patra, zori dalbi se revărsară,
La Volbură-mpăratul grăbește Fulger iară
Și cere-al doilea lucru. Cu drag atunci se duce
La masă-i împăratul; din masa, ce străluce
D-arginturi și-adamante, un frâu de aur ia
Și-l dă vorbind lui Fulger: Din veci dorința mea
Și-ntreaga nerăbdare, ce-n suflet mi s-anină,
A fost să văd vreodată cal galben fără splină

Din țărmurile Mării. Spun oameni ce-au umblat
Prin alte lumi că-n țara lui Pajură-mpărat
Sunt șaptezeci de stave de cai cu păr de aur;
Și spun că-i păstorește pe câmpuri un balaure,
Ce varsă dintr-o nară grea flacără de foc,
Căci om și zbici nu poate să țină caii-n loc,
Atâta-s de sălbatici! și nimeni nu-i în stare
Să-i prindă, nimeni-n lume, afară de-acela care
Îi pune-n frâu de aur, de zâne făurit
Și-acum, având eu frâul, așa m-am socotit,
Să-ți pun la încercare crăiasca vrednicie.
Toiagul meu te-așteaptă; te du, și-al tău să fie!
Și-l dă lui Fulger frâul; iar el de nou s-a dus
La Salba, pre când nimeni nu l-a zărit, și-a spus
Că Volbură departe la Pajură-l trimite,
S-aducă cal de aur din stave-întraurite.
Și când aude Salba, surâde grațios
Și blând ea de pe deget inelul și l-a scos
Și-l dă apoi lui Fulger, șoptind cu-ncetinelul:
Ai grijă și bagă seamă, că-i fermecat inelul,
Precum a fost năframa: din deget când îl scoți
Și cruce faci cu dânsul, te-ascultă câmpii toți
Și văi și cai și oameni te-ascultă; în trei rânduri
Poți ferma prin dânsul tot ceea ce-ți stă-n gânduri!
Voinicul pune-n deget inelul și pe loc
Încalecă; se duce, ca flacără de foc,
Trei țări în tot de-a lungul și țări în tot de-a latul,
Și-ajunge pe hotarul lui Pajură-mpăratul.
Oh, Doamne, nu-i pe lume voinic așa fioros,
Încât el să nu cadă de greu cutremur jos,
Văzând pe câmpuri stava de cai! În herghelie,
Nebuni și sâlhuietici săltau fugari o mie,
Toți galbeni, cum e galben un soare-n răsărit;
Balaure pe gură zvârlea neconținut
Pojar și jar pe-o sută de zări în depărtare,
Grozav suna pământul sub clocot de-alergare
Și joc turbat. Pe pajiști mereu s-apropia
Balaure și stava; tot câmpul înnegrea
De spaimă și de temeri, dar Fulger simte pace:
Râzând inelul trage și cruce cu el face
Și-n clipă toată stava, ca marmura, stă-n loc
Și nici nu se mai mișcă. Purtat de-acest noroc,
Feciorul prinde frâul și-un cal din stavă înfrână;
Și-n cap de noapte pleacă, dar n-a fost încă ziuă,
Când bate la palatul lui Volbură-mpărat.
Și s-au mirat curtenii și lumea s-a mirat
De Fulger, care-aduce cal galben fără splină,
Căci toți știau că țara lui Pajură e plină

De spaimă și primejdii.
Iar Volbură cu drag
S-apropie de Fulger și vechiul său toiag
I-l pune-n mâini și zice: Toiagul de domnie
Ți-l dau, iubite Fulger, al tău de-acum să fie!
Au mers apoi în casă și prânzul au întins;
Și-au fost boierii veseli, iar Salba dinadins
Zâmbea pe-obraz cu lacrimi, și răsuna palatul
De cânt și veselie. A patra zi-mpăratul
Chemă cu drag pe Fulger și-a zis: Eu te-nțeleg
Că ești voinic în fire, că ești fecior întreg,
Dar timp e pentru fapta de-a treia; și se duce
La masă-i împăratul; din masa, ce străluce
D-arginturi și-adamante, fuior de aur ia
Și-l dă vorbind lui Fulger: Când Lia, doamna mea,
Sta chiar pe prag de moarte, mi-a dat aceste plete
Și-a zis că-n țara Dalbă sunt treisprezece fete
Frumoase și bălaie, și-aceste fete port
În sân mărgеле scumpe: de-atingi pe omul mort
Cu-aceste mărgeluțe, tot omul mort învie.
Vai, cât mi-a stat de-atuncea mereu în gânduri mie,
S-aduc din țara Dalbă mărgеле și s-ating
Pe Lia, să-i dau zile! Dar iată, zile ning
Pe fruntea mea-ncrețită și-n groapă-s cu piciorul
Degeaba mi-a fost însă la inimă tot dorul
Frumoasei mele doamne, căci nobilă mărgеа
Eu n-am putut aduce! Mi-a spus-o doamna mea
Că numai oameni tineri, feciori numai pot merge.
La Cetină-mpăratul, dar n-au voit s-alerge
Feciorii mei nici unul, căci mult e drumul greu.
Oh, Doamne, de-aș fi tânăr, de mult aș fi mers eu!
Dar ești voinic, tu, Fulger; ești desigur feciorul
Menit s-aduci mărgеа dorită! Ia fuiorul
Și mergi spre Răsărituri la Cetină-mpărat
Și-n zori de zi tu bate la poartă, la palat,
Căci fetele veni-vor și îndată-ți vor deschide:
Dar nu glumi cu ele, căci stau a te ucide
Cu glume pentru glumă! Ca schimb pentru fuior,
Tu cere, scumpe Fulger, mărgеа din sânul lor,
Și-n urmă cu mărgеа la Volbură grăbește!
Blând Fulger ia fuiorul, cu drag la el privește
Și iese din palută. Când nimeni n-a zărit,
La Salba el se duce și tot i-a povestit,
Cum Volbură departe la Cetină-l trimite
S-aducă mărgeluțe. Cu gemete-ntreite
Vai, Doamne! strigă Salba și dulce-n braț a strâns
Pe Fulger astă-noapte visatu te-am în plâns,
Iubitul meu! și plânsul cu dor se tălmăcește!

Oh, ce să-ți dau? Năframa nimic nu-ți folosește,
Nimic acum inelul, tot farmecul nimic!
Ești brav, iubite Fulger, ești verde și voinic
Și poți să mergi cu zâmbet la Cetină-mpăratul,
Tu nu mai ceri și-n urmă eu nu-ți mai pot da sfatul:
Dar cugetă la mine, căci ai să-nvingi mereu!
Tu ești frumos și tânăr, acesta-i chinul meu;
Mă tem să nu te-nșele copilele din țara
Lui Cetină, căci ele ard greu, cum arde para,
Și-un singur al lor zâmbet te poate fermeca!
Un farmec pentru farmec din suflet eu ți-aș da,
Dar n-am acum! Păstrează-mi inelul și năframa,
Și cugetă, nu cumva, voind să-nvii pe mama,
Tu să m-omori pe mine! Oh, tot poți face tu,
Din câte cere tata, dar asta numai nu!
Ci du-te, du-te, Fulger, dar cugetă la mine,
Căci eu plângând voi face mătânii pentru tine
Și-n fiecă clipită genunchii voi pleca;
Și, pentru-ntoarceri bune, cu dragoste voi da
Prescuri și sărindare, să cânte glas de clerici
Trei mii de slujbe sfinte la trei mii de biserici.
Așa vorbi copila, iar Fulger a vărsat
O lacrimă de milă, apoi a-mbrățișat
Pe Salba lui și pleacă. Urmă de-a Salbei șoapte,
Aleargă și se pierde sub nori, la Miazănoapte.

*

Trecut-au luni de-atuncea și luni tot trec mereu.
Lui Volbură-mpăratul îi trece timpul greu,
Iar Salba-n toată ziua mătânii multe face
Și-n zări țintește ochii, să vină cine-i place.
Degeaba! Ea-n biserici trei mii de slujbe-a dat.
Dar dus e, dus feciorul și-n veci n-a reînturnat.